

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
MACIEJA SZPUNARA
od 22. veljače 2024.¹

Predmet C-135/23

**Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV
(GEMA)
protiv
GL**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Amtsgericht Potsdam (Općinski sud u Potsdamu, Njemačka))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Intelektualno vlasništvo – Autorsko pravo i srodna prava – Direktiva 2001/29/EZ – Članak 3. stavak 1. – Pravo priopćavanja javnosti – Pojam ‚radnja priopćavanja‘ – Stavljanje na raspolaganje u apartmanima televizora sa sobnom antenom koja omogućuje prijam emitiranja”

Uvod

1. U autorskom pravu Unije pravo priopćavanja javnosti zasigurno zauzima važno mjesto kad je riječ o pozornosti koja mu je posvećena u sudskoj praksi Suda. Jedno od temeljnih pravnih pitanja povezanih s tim pravnim institutom ono je koje se odnosi na razlikovanje između priopćavanja javnosti, radnje koja podliježe isključivim pravima nositelja autorskih prava, i puke opskrbe materijalnim uređajem koji omogućuje izvršavanje ili primanje takvog priopćavanja, koja im ne podliježe.
2. Kriteriji koje treba uzeti u obzir pri tom razlikovanju postavljeni su u nedavnim presudama Suda². Ovaj predmet međutim pokazuje da i dalje postoje siva područja ili granične situacije, u kojima nije lako sa sigurnošću odrediti na koju od suprotstavljenih strana treba smjestiti radnju o kojoj je riječ.
3. Stoga Sud treba razraditi svoju sudsku praksu u tom području, vodeći pritom računa o tome da osigura njezinu dosljednost kao i o tome da održi pravednu ravnotežu između različitih interesa o kojima je riječ.

¹ Izvorni jezik: francuski

² Vidjeti osobito presude od 2. travnja 2020., Stim i SAMI (C-753/18, u daljnjem tekstu: presuda Stim i SAMI, EU:C:2020:268); od 22. lipnja 2021., YouTube i Cyando (C-682/18 i C-683/18, EU:C:2021:503) i od 20. travnja 2023., Blue Air Aviation (C-775/21 i C-826/21, u daljnjem tekstu: presuda Blue Air Aviation, EU:C:2023:307).

Pravni okvir

Pravo Unije

4. U članku 3. stavku 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu³ određuje se:

„Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.”

Njemačko pravo

5. Pravo priopćavanja javnosti u njemačkom je pravu uspostavljeno u članku 15. Gesetza über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz (Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima) od 9. rujna 1965.⁴, u njegovoj verziji koja se primjenjuje na glavni postupak (u daljnjem tekstu: UrhG), u kojem se određuje, među ostalim:

„[...]”

(2) Autor usto ima isključivo pravo priopćavanja svojeg djela javnosti u nematerijalnom obliku (pravo priopćavanja javnosti). Pravo priopćavanja javnosti obuhvaća osobito:

1. pravo prikazivanja, izvođenja i ponovnog prikazivanja (članak 19.);
2. pravo stavljanja na raspolaganje javnosti (članak 19.a);
3. pravo radiodifuzijskog emitiranja (članak 20.);
4. pravo priopćavanja putem vizualnih i zvučnih medija (članak 21.);
5. pravo priopćavanja radiodifuzijskog emitiranja i njegova stavljanja na raspolaganje javnosti (članak 22.).

(3) Priopćavanje je javno ako je namijenjeno većem broju pripadnika javnosti. Javnost uključuje sve osobe koje nisu osobnim vezama povezane s onim koji iskorištava djelo ili drugim osobama kojima je djelo učinjeno uočljivim ili dostupnim u nematerijalnom obliku.”

6. Na temelju presude Königshof Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud, Njemačka) te odredbe treba tumačiti na način da to što je upravitelj hotela opremio sobe hotela televizijskim uređajima sa sobnom antenom ne čini priopćavanje javnosti⁵. Prilikom donošenja tog rješenja taj sud nije smatrao da je potrebno uputiti Sudu prethodno pitanje u pogledu tumačenja Direktive 2001/29.

³ SL 2001., L 167, str. 10. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.)

⁴ BGBl. 1965. I, str. 1273.

⁵ Presuda od 17. prosinca 2015. (I ZR 21/14) (BGH GRUR 2016., str. 697.)

Činjenice u glavnom postupku, postupak i prethodno pitanje

7. Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (u daljnjem tekstu: GEMA), organizacija za kolektivno ostvarivanje autorskih prava u području glazbe, podnio je Amtsgerichtu Potsdam (Općinski sud u Potsdamu, Njemačka) zahtjev za naknadu štete na temelju autorskog prava protiv osobe GL, upravitelja apartmanske zgrade, s obrazloženjem da ta osoba, protivno članku 15. UrhG-a, u tim apartmanima stavlja na raspolaganje televizijske uređaje sa sobnom antenom koja omogućuje prijam emitiranja.

8. Budući da je dvojio čini li takvo stavljanje na raspolaganje, pri kojem ne postoji „središnji prijamnik”, priopćavanje javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29, taj je sud odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li riječ o priopćavanju javnosti u smislu članka 3. Direktive [2001/29] ako upravitelj apartmanske zgrade u toj zgradi stavlja na raspolaganje televizore od kojih svaki prima emitiranje preko sobne antene, bez središnjeg prijamnika za prosljeđivanje signala?”

9. Sud je predmetni zahtjev za prethodnu odluku zaprimio 7. ožujka 2023. Pisana očitovanja podnijele su GEMA, francuska i austrijska vlada te Europska komisija. Sud je odlučio presuditi u predmetu bez održavanja rasprave.

Analiza

10. Svojim prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita, u biti, treba li članak 3. stavak 1. Direktive 2001/29 tumačiti na način da je to što je upravitelj zgrade s apartmanima za najam u te apartmane postavio televizijske uređaje sa sobnom antenom, koja može primati emitiranje televizijskih sadržaja, obuhvaćeno isključivim pravom autorâ za davanje ovlaštenja ili zabrane za priopćavanje njihovih djela javnosti, utvrđenim tom odredbom.

11. Elementi odgovora na to pitanje u velikom dijelu proizlaze iz bogate sudske prakse Suda u pogledu prava priopćavanja javnosti. Stoga mi se čini potrebnim ukratko podsjetiti na tu sudsku praksu.

Relevantna sudska praksa Suda

12. Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda priopćavanje javnosti predmeta zaštićenih autorskim pravom uključuje dva elementa, odnosno radnju priopćavanja i javnost kojoj je to priopćavanje upućeno⁶.

13. Radnja priopćavanja uobičajeno može imati dva oblika. Prvi je prijenos zaštićenog djela ili signala koji nosi to djelo javnosti na vlastitu inicijativu autora priopćavanja. Pripadnici javnosti eventualno odlučuju samo o primanju tog prijenosa. To je slučaj osobito s takozvanim linearnim medijskim uslugama, poput televizije. Drugi se oblik priopćavanja sastoji samo od stavljanja na raspolaganje djela javnosti, a tada pripadnici javnosti mogu odlučiti pokrenuti prijenos u vrijeme koje odaberu. To je osobito slučaj s radnjama priopćavanja izvršenima na internetu.

⁶ Vidjeti noviju presudu Blue Air Aviation (t. 47.).

14. Bitnu razliku treba napraviti između radnji priopćavanja i puke opskrbe materijalnim uređajem koji omogućuje izvršavanje ili primanje priopćavanja. Naime, u uvodnoj izjavi 27. Direktive 2001/29 navodi se da njezin članak 3. treba tumačiti na način da takva opskrba sama po sebi ne čini priopćavanje⁷. U toj se uvodnoj izjavi odražava zajednička izjava o članku 8. Ugovora o autorskom pravu Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (WIPO), donesenog u Ženevi 20. prosinca 1996. i odobrenog u ime Europske zajednice Odlukom 2000/278/EZ⁸. Navedenu uvodnu izjavu potvrđuje i uvodna izjava 23. te direktive, u skladu s kojom bi pravo priopćavanja javnosti „trebalo tumačiti u širem smislu [tako] da ono obuhvaća svako priopćavanje javnosti koja nije prisutna na mjestu na kojem se priopćavanje obavlja”, ali ono „ne bi trebalo obuhvaćati nikakve druge radnje”.

15. Stoga je Sud mogao odlučiti, među ostalim, da iznajmljivanje automobila opremljenih radijskim prijammnicima nije priopćavanje javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29⁹.

16. Osim toga, kada postoji dvojba u pogledu toga koja osoba izvršava priopćavanje, ključni je kriterij nezaobilazna uloga te osobe i namjernost njezine intervencije. Naime, ta osoba poduzima radnju priopćavanja kada, u potpunosti svjesna posljedica svojeg postupanja, djeluje s namjerom da svojim klijentima omogući pristup zaštićenom djelu, osobito onda kada oni bez takvog djelovanja ne bi mogli ili ne bi mogli bez teškoća uživati u emitiranom djelu¹⁰.

17. Kad je riječ o javnosti kojoj je priopćavanje upućeno, ona mora uključivati neodređen, ali prilično velik broj potencijalnih adresata. Kako bi se utvrdio taj broj, treba voditi računa osobito o broju osoba koje istodobno mogu imati pristup istom djelu, ali i o broju onih koje mu mogu pristupiti uzastopno¹¹.

18. U slučaju sekundarnog priopćavanja javnosti, mora biti riječ o „novoj” javnosti, odnosno javnosti koju nositelj autorskog prava nije uzeo u obzir kad je davao ovlaštenje za prvotno priopćavanje svojeg djela javnosti¹².

19. Naposljetku, kad je riječ o situaciji sličnoj onoj u ovom predmetu, odnosno o postavljanju televizijskih uređaja povezanih sa središnjom antenom u hotelske sobe, Sud je odlučio da „distribucija signala koju hotel putem televizijskih uređaja omogući svojim gostima koji su odsjeli u sobama tog hotela, neovisno o tehničari prijenosa korištenog signala, čini radnju priopćavanja javnosti u smislu članka 3. stavka 1. [Direktive 2001/29]”¹³.

Pitanje jednostavne primjene u ovom predmetu

20. Na prvi pogled, odgovor na prethodno pitanje u ovom predmetu mogao bi se dobiti jednostavnom primjenom sudske prakse Suda navedene u prethodnim točkama.

⁷ U tom smislu vidjeti osobito presudu Blue Air Aviation (t. 66. i 67.).

⁸ Odluka Vijeća od 16. ožujka 2000. o odobrenju, u ime Zajednice, Ugovora o autorskom pravu Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo i Ugovora o izvedbama i fonogramima Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (SL 2000., L 89, str. 6.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 122., str. 77.)

⁹ Presuda Stim i SAMI (izreka)

¹⁰ Vidjeti osobito presudu Stim i SAMI (t. 32.).

¹¹ Vidjeti noviju presudu Blue Air Aviation (t. 52. i 54.).

¹² Vidjeti nedavnu presudu od 22. lipnja 2021., YouTube i Cyando (C-682/18 i C-683/18, EU:C:2021:503, t. 70.).

¹³ Presuda od 7. prosinca 2006., SGAE (C-306/05, u daljnjem tekstu: presuda SGAE, EU:C:2006:764, t. 1. izreke). To je rješenje potvrđeno u rješenju od 18. ožujka 2010., Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon (C-136/09, neobjavljeno, EU:C:2010:151).

21. Naime, osnovno je pravno pitanje koje se postavlja u ovom slučaju je li postavljanje televizijskih uređaja sa sobnom antenom u apartmane za najam radnja *sekundarnog priopćavanja* televizijskih sadržaja javnosti ili pak puka opskrba materijalnim uređajem koji omogućuje primanje *prvotnog priopćavanja* tih sadržaja, a to priopćavanje izvršavaju televizijske kuće.

22. U razlikovanju tih dviju kategorija radnji Sud odlučujućim elementom smatra postojanje namjerne intervencije osobe o kojoj je riječ u sam sadržaj priopćavanja, pri čemu ta intervencija može poprimiti različite oblike¹⁴. Također je istaknuo da, kada bi puka okolnost da je korištenje opreme nužno kako bi javnost mogla pristupiti djelu dovela automatski do toga da se stavljanje na raspolaganje takve opreme kvalificira kao radnja priopćavanja, svaka bi opskrba materijalnim uređajem za priopćavanje činila priopćavanje javnosti, što je u suprotnosti s jasnim tekstom uvodne izjave 27. Direktive 2001/29¹⁵.

23. Tako Sud nije kvalificirao kao radnju priopćavanja iznajmljivanje vozila opremljenih radijskim prijammnicima¹⁶, upravljanje, samo po sebi, platformom za smještaj i dijeljenje datoteka na internetu¹⁷ niti, naposljetku, raspolaganje opremom za ozvučenje i računalnim programom koji omogućuje emitiranje pozadinske glazbe u sredstvu javnog prijevoza¹⁸. Te su radnje poistovječene s pukom opskrbom materijalnim uređajem za priopćavanje. Osim toga, Sud je već u presudi SGAE, koja se odnosila na televizijske uređaje postavljene u hotelskim sobama, jasno razlikovao postavljanje takvih uređaja kao takvo i distribuciju signala putem tih uređaja¹⁹.

24. Prema mišljenju Suda, ako je utvrđeno da ne postoji radnja priopćavanja, usto, nije potrebno analizirati eventualno postojanje nove javnosti²⁰.

25. Stoga bi se, u skladu sa sudskom praksom koju sam upravo naveo, moglo smatrati da je to što je upravitelj zgrade s apartmanima za najam u te apartmane postavio televizijske uređaje sa sobnom antenom koja može primiti emitiranje televizijskih sadržaja, a da pritom nije izvršio nikakvu dodatnu intervenciju, jednako pukoj opskrbi materijalnim uređajem i zato ne čini radnju priopćavanja niti, slijedom toga, priopćavanje javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29.

26. Moram naglasiti da bi se takvo rješenje, prema mojem mišljenju, moglo u potpunosti obraniti. Kao prvo, bilo bi u skladu s formalnom logikom relevantnih odluka Suda. Situacija u ovom slučaju osobito pokazuje brojne sličnosti sa situacijom vozila za najam opremljenih radijskim prijammnicima, o kojoj je bilo riječ u predmetu u kojem je donesena presuda Stim i SAMI. U obama slučajevima korisnik prima u najam prostor, od kojih je jedan namijenjen boravljenju, a drugi kretanju, opremljen materijalnim uređajem koji omogućuje, bez ikakve dodatne intervencije, prijam zemaljskog televizijskog odnosno radijskog emitiranja. Stoga se slična kvalifikacija tih dviju situacija s gledišta prava priopćavanja javnosti, kako je uređeno člankom 3. Direktive 2001/29, čini logičnom.

¹⁴ Za konkretne primjere i različite oblike radnji priopćavanja vidjeti moje mišljenje u predmetu Stim i SAMI (C-753/18, EU:C:2020:4, t. 33. do 37.).

¹⁵ Vidjeti u tom smislu presudu od 22. lipnja 2021., YouTube i Cyando (C-682/18 i C-683/18, EU:C:2021:503, t. 79.) i Blue Air Aviation (t. 68.).

¹⁶ Presuda Stim i SAMI, osobito t. 4. i 35.

¹⁷ Presuda od 22. lipnja 2021., YouTube i Cyando (C-682/18 i C-683/18, EU:C:2021:503, t. 81. do 86.)

¹⁸ Presuda Blue Air Aviation (t. 69. i 71.)

¹⁹ Presuda SGAE (t. 45. i 46.)

²⁰ Presuda Stim i SAMI (osobito t. 38.) i Blue Air Aviation (t. 72.)

27. Kao drugo, valja napomenuti da pravo priopćavanja javnosti snažno ovisi o tehnologiji korištenoj za izvršavanje radnji koje su njime obuhvaćene, koje čini priopćavanje predmeta zaštite osobama koje nisu prisutne na mjestu na kojem se to priopćavanje obavlja²¹. Stoga nije začuđujuće da se pravne kvalifikacije u tom području temelje na kriteriju korištene tehnologije, dok se druga pitanja, kao što je perspektiva krajnjeg korisnika djela, stavljaju u drugi plan²². To bi u ovom predmetu bio slučaj s rješenjem koje se temelji na nepostojanju dodatne intervencije koja bi se očitovala u reemitiranju televizijskog signala u apartmane za najam.

28. Čini se, uostalom, da je to rješenje primijenio Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) u svojoj presudi Königshof, navedenoj u točki 6. ovog mišljenja. To je ujedno rješenje koje su u svojim očitovanjima poduprle austrijska vlada i Komisija.

29. Međutim, moram priznati da mi se to rješenje ne čini uvjerljivim u smislu postignutog rezultata. Naime, u situacijama u kojima se može predvidjeti postojanje javnosti, među ostalim u slučaju kratkoročnog najma apartmana²³, postojala bi očita razlika u postupanju u pogledu, s jedne strane, apartmana za najam opremljenih televizijskim uređajima sa sobnom antenom i, s druge strane, hotelskih soba opremljenih televizijskim uređajima povezanim sa središnjom antenom, što je situacija koju je Sud analizirao u presudi SGAE. Uostalom, rješenje koje bude primijenjeno u ovom predmetu moći će se lako primijeniti, po potrebi, na situaciju hotelskih soba opremljenih televizijskim uređajima sa sobnom antenom. Međutim, osnova te razlike u postupanju, odnosno nepostojanje u jednom od tih dvaju slučajeva radnje priopćavanja korisnika o kojem je riječ u obliku prijenosa ili reemitiranja, u strogom smislu, zaštićenih sadržaja teško je pomirljiva, prema mojem mišljenju, s materijalnom logikom na kojoj se temelji tumačenje koje je Sud dao u presudi SGAE. Ni tehnološka razlika između središnje antene i sobnih antena ne čini mi se dovoljno bitnom da bi opravdala različito postupanje u smislu autorskog prava.

30. Stoga predlažem da se ovaj predmet analizira s obzirom na tu presudu, ne bi li se pronašlo rješenje kojim bi se mogla osigurati dosljednost s tom presudom a da se time ne dovede u pitanje sudska praksa Suda u pogledu razlikovanja između priopćavanja javnosti i opskrbe materijalnim uređajem za takvo priopćavanje.

Analiza s obzirom na presudu SGAE

31. Podsjećam na to da je Sud u presudi SGAE odlučio da „distribucija signala koju hotel putem televizijskih uređaja omogući svojim gostima koji su odsjeli u sobama tog hotela, neovisno o tehnici prijenosa korištenog signala, čini radnju priopćavanja javnosti u smislu članka 3. stavka 1. [Direktive 2001/29]”²⁴.

²¹ Prema definiciji navedenoj u uvodnoj izjavi 23. Direktive 2001/29

²² Na primjer, uključivanje zaštićenog djela na internetsku stranicu može i ne mora biti priopćavanje javnosti tog djela ovisno o korištenoj tehnici – koja može biti izravno dodavanje ili „duboka poveznica” na drugo mrežno mjesto – iako je iz perspektive korisnika te internetske stranice rezultat isti; vidjeti presude od 7. kolovoza 2018., Renckhoff (C-161/17, EU:C:2018:634) i od 9. ožujka 2021., VG Bild-Kunst (C-392/19, EU:C:2021:181).

²³ O problemu postojanja javnosti vidjeti točke 58. do 61. ovog mišljenja.

²⁴ Presuda SGAE (t. 1. izreke)

32. Točno je da je Sud u toj presudi pojasnio da samo postavljanje televizijskih uređaja u hotelskim sobama kao takvo ne čini priopćavanje javnosti²⁵. Međutim, dodao je da, ako takvo postavljanje može omogućiti pristup javnosti radiodifuzijskom emitiranju djelâ, s obzirom na to da hotel putem uređaja postavljenih u sobama distribuira televizijski signal svojim gostima, onda je riječ o priopćavanju javnosti²⁶.

33. Također je točno da je u predmetu u kojem je donesena presuda SGAE bila riječ o televizijskom signalu koji je prvotno primao hotel i koji se zatim kabelski distribuira u sobe tog hotela²⁷, dakle o reemitiranju u strogom smislu. Međutim, čini se da to reemitiranje Sud nije smatrao odlučujućim elementom na temelju kojeg bi se moglo utvrditi postojanje priopćavanja javnosti.

34. Do rješenja utvrđenog u presudi SGAE Sud je došao smatrajući da gosti hotela čine novu javnost, različitu od javnosti koju su nositelji autorskih prava uzeli u obzir kada su dali ovlaštenje za radnju prvotnog priopćavanja djelâ, u ovom slučaju emitiranje televizijskih sadržaja. Naime, potonju su javnost, prema mišljenju Suda, činili samo vlasnici televizijskih uređaja koji, u njihovu privatnom ili obiteljskom krugu, primaju to emitiranje. Suprotno tomu, osobe koje, čak i ako se nalaze unutar područja pokrivenosti emitiranja, ne bi mogle pristupiti tom emitiranju bez intervencije trećeg tijela nisu dio te prvotne javnosti. Prema tome, budući da im je omogućen pristup predmetnom emitiranju, te osobe treba smatrati novom javnošću, tako da radnja kojom one dobivaju taj pristup čini priopćavanje javnosti različito od prvotnog priopćavanja. U tom je predmetu hotel taj koji je, postavljanjem u hotelske sobe televizijskih uređaja koji omogućuju gledanje emitiranih sadržaja, potpuno svjestan posljedica svojeg postupanja, intervenirao kako bi svojim gostima omogućio pristup zaštićenim djelima²⁸.

35. Drugim riječima, gosti hotela koji se po definiciji nalaze izvan mjesta svojeg boravka uobičajeno ne bi mogli pristupiti emitiranju televizijskih sadržaja na mjestu na kojem se nalazi taj hotel, osim ako ne ponesu vlastiti televizijski uređaj s antenom, što bi bilo vrlo problematično. Stoga, postavljanjem u sobe televizijskih uređaja povezanih s antenom, predmetni hotel izvršava radnju koja je nužna za omogućivanje pristupa tom emitiranju. Budući da pak gosti hotela čine javnost²⁹, tu javnost treba kvalificirati kao novu javnost i predmetnu radnju u cjelini kao priopćavanje javnosti. To je u suštini rasuđivanje Suda u presudi SGAE.

36. Primjenom tog rasuđivanja na situaciju o kojoj je riječ u ovom predmetu može se lako doći do istog rezultata. Naime, kao prvo, najmoprinci u apartmanima za kratkoročni najam čine javnost jednako kao i gosti hotela. Kao drugo, također se nalaze izvan svojeg mjesta boravka tako da bez intervencije trećega ne mogu pristupiti emitiranju televizijskih sadržaja. Stoga, kao treće, treba smatrati da se takvom intervencijom, kojom se u apartmane postavljaju televizijski uređaji koji omogućuju prijam tog emitiranja, pristup zaštićenim djelima omogućuje novoj javnosti te kvalificirati tu intervenciju kao priopćavanje javnosti.

²⁵ Presuda SGAE (t. 45. i t. 46. *ab initio*)

²⁶ Presuda SGAE (t. 46. *in fine*)

²⁷ Vidjeti tekst prethodnih pitanja u točki 23. presude SGAE.

²⁸ Vidjeti u tom smislu presudu SGAE (t. 40. do 42.).

²⁹ To je Sud utvrdio u točkama 38. i 39. presude SGAE.

37. Točno je da, u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, intervencija upravitelja apartmanske zgrade nema oblik prijenosa ili reemitiranja u strogom smislu. Moglo bi se stoga zaključiti, kao što sam to prethodno napomenuo³⁰, da ne dolazi do radnje priopćavanja. No, ipak postoji namjerna intervencija korisnika o kojem je riječ u svrhu da omogući pristup zaštićenim djelima novoj javnosti³¹.

38. Stoga je, na neki način, pred nama dvojba između, s jedne strane, dosljednosti rasuđivanja prema kojem radnja priopćavanja ne postoji ako nije izvršen prijenos zaštićenih djela i, s druge strane, dosljednosti rezultata, koja nalaže da se kvalificira kao priopćavanje javnosti svaka intervencija korisnika koji, uz potpuno poznavanje činjenica, omogući pristup takvim djelima novoj javnosti, koja im bez te intervencije ne bi mogla pristupiti.

39. Rasuđivanje je, naravno, vrlo važno u tumačenju i primjeni prava. Dosljedno i uvjerljivo rasuđivanje opravdava primijenjeno tumačenje odredbi i doneseno rješenje spora, i za stranke o kojima je riječ i za širu javnost³². Međutim, pretjerano formalističko rasuđivanje može dovesti do situacije koja bi, dakako, mogla biti dosljedna prihvaćenoj logici, ali nepravedna ili jednostavno pogrešna u biti. U takvoj je situaciji stoga, prema mojem mišljenju, bolje ne prikloniti se rezultatu koji bi proizlazio iz formalističke primjene određenog rasuđivanja, čak i ako je ono prethodno prihvaćeno, nego rezultatu koji najbolje odražava stvarne temelje i ciljeve pravnog pravila koje se tumači, neovisno o tome proistječe li ono iz zakonodavstva ili sudske prakse.

40. Točno je da, u situaciji o kojoj je riječ u glavnom postupku, upravitelj apartmanske zgrade ne izvršava prijenos televizijskog signala u te apartmane jer je svaki apartman opremljen „samostalnim” uređajem koji omogućuje prijam tog signala. Međutim, radnja upravitelja nije ograničena na to da se najmoprimci samo opskrbljuju televizijskim uređajem i sobnom antenom, kojima bi se mogli koristiti na kakav god način žele. Opremljivanjem apartmana televizijskim uređajima sa sobnom antenom koja je podešena na način da omogućuje prijam signala zemaljskog televizijskog emitiranja u području pokrivenosti u kojem je smještena njegova zgrada upravitelj najmoprimcima omogućuje da pristupe točno određenim televizijskim sadržajima u iznajmljenim apartmanima i tijekom razdoblja najma.

41. Kada se sagleda iz te perspektive, situacija u glavnom postupku uvelike je slična onoj u kojoj je riječ u predmetu u kojem je donesena presuda SGAE. S obzirom na razloge na kojima se temelji rješenje koje je Sud donio u toj presudi, ne čini mi se da u ovom slučaju tehničke razlike, kao što su broj korištenih antena (jedna središnja antena ili više sobnih antena) ili duljina kabela između antene i televizijskog uređaja³³, mogu opravdati krajnje suprotno rješenje.

42. Stoga se, prema mojem mišljenju, može smatrati da, postavljanjem televizijskih uređaja sa sobnom antenom u apartmane za najam, upravitelj apartmanske zgrade izvršava, potpuno svjestan posljedica svojeg postupanja, „radnju priopćavanja” kojom se najmoprimcima omogućuje pristup zaštićenim djelima u televizijskim sadržajima koje je u tim apartmanima moguće primati putem tih uređaja, na način koji je u biti jednak situaciji u kojoj su hotelske sobe opremljene televizijskim uređajima povezanim sa središnjom antenom.

³⁰ Vidjeti točku 25. ovog mišljenja.

³¹ Taj je paradoks već istaknut u pogledu presude Königshof Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud) navedene u točki 6. ovog mišljenja. Vidjeti Lucas-Schloetter, A., „L’harmonisation européenne du droit d’auteur. L’exemple du droit de communication au public. La réception de la jurisprudence de la CJUE en Allemagne”, u: Favreau, A. (ur.), *La propriété intellectuelle en dehors de ses frontières*, Bruxelles, Larcier, 2019., str. 45.

³² Ovdje u smislu „javnog mnijenja”

³³ Naime, i sobna antena mora biti povezana kabelom s televizijskim uređajem.

Odnos s postojećom sudskom praksom

43. To je rješenje u potpunosti u skladu sa sudskom praksom Suda u pogledu prava priopćavanja javnosti. Naime, kao prvo, Sud široko tumači pojam „priopćavanje javnosti”, pri čemu tim pojmom katkad obuhvaća radnja koje ne čine, u strogom smislu, prijenos zaštićenih djela.

44. Tako je Sud, kao što je to pravilno napomenula GEMA, u presudi *Phonographic Performance (Ireland)*³⁴ kvalificirao kao priopćavanje javnosti to što hotel gostima stavlja na raspolaganje zvučne zapise, među ostalim u fizičkom obliku, i opremu koja omogućuje njihovo čitanje, unatoč tomu što ta radnja nije uključivala nikakav prijenos te je bila sličnija iznajmljivanju fonograma i odgovarajuće tehničke opreme. Sud je do tog rezultata došao na temelju činjenice da je korisnik o kojem je riječ svojim klijentima pružao dva elementa potrebna za pristup zaštićenim djelima³⁵, što podsjeća na postavljanje televizijskih uređaja sa sobnom antenom koja omogućuje prijam i gledanje emitiranja televizijskih sadržaja.

45. Usto, Sud je u presudi *Airfield i Canal Digitaal*³⁶ smatrao da, iako satelitski prijenos televizijskih programa treba smatrati jednim i nedjeljivim priopćavanjem javnosti koje se može pripisati organizaciji za radiodifuziju pod čijom se kontrolom i odgovornošću programski signali unose u komunikacijski lanac koji vodi do satelita³⁷, pružatelj usluga satelitskih paketa može te programe učiniti dostupnima novoj javnosti, čime bi izvršio drugu radnju obuhvaćenu pravom priopćavanja javnosti³⁸. Stoga radnja priopćavanja može postojati a da nije izvršeno reemitiranje zaštićenih djela različito od prvog prijenosa. To je rješenje nedavno potvrđeno u presudi *AKM (Pružanje usluga satelitskih paketa u Austriji)*³⁹.

46. Naposljetku, u određenom broju slučajeva Sud je utvrdio da priopćavanje javnosti postoji u situacijama u kojima je korisnik o kojem je riječ zaštićena djela učinio izravno dostupnima javnosti prisutnoj na licu mjesta⁴⁰. Prema tome, kako bi osigurao visoku razinu zaštite nositeljima autorskih prava, koja se navodi u uvodnoj izjavi 9. Direktive 2001/29, Sud pojam „priopćavanje javnosti” tumači na način koji nadilazi strogi okvir „svako[g] priopćavanj[a] javnosti koja nije prisutna na mjestu na kojem se priopćavanje obavlja”, obuhvaćajući tim pojmom svaku radnju kojom korisnik djeluje s namjerom kako bi novoj javnosti omogućio pristup zaštićenom djelu⁴¹.

47. Kao drugo, rješenje koje predlažem ne dovodi u pitanje sudsku praksu Suda u pogledu razlikovanja između priopćavanja javnosti i puke opskrbe materijalnim uređajem koji omogućuje takvo priopćavanje, niti je protivno toj sudskoj praksi.

³⁴ Presuda od 15. ožujka 2012. (C-162/10, EU:C:2012:141, t. 3. izreke)

³⁵ Presuda od 15. ožujka 2012., *Phonographic Performance (Ireland)* (C-162/10, EU:C:2012:141, t. 67.)

³⁶ Presuda od 13. listopada 2011. (C-431/09 i C-432/09, EU:C:2011:648)

³⁷ Presuda od 13. listopada 2011., *Airfield i Canal Digitaal* (C-431/09 i C-432/09, EU:C:2011:648, t. 69. i 75.)

³⁸ Vidjeti, u biti, presudu od 13. listopada 2011., *Airfield i Canal Digitaal* (C-431/09 i C-432/09, EU:C:2011:648, t. 82. i 83. i izreku).

³⁹ Presuda od 25. svibnja 2023. (C-290/21, EU:C:2023:424, t. 29.)

⁴⁰ Vidjeti osobito presude od 4. listopada 2011., *Football Association Premier League i dr.* (C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631); od 15. ožujka 2012., *Phonographic Performance (Ireland)* (C-162/10, EU:C:2012:141); od 31. svibnja 2016., *Reha Training* (C-117/15, EU:C:2016:379) i presudu *Blue Air Aviation*.

⁴¹ Vidjeti u tom smislu nedavnu presudu *Blue Air Aviation* (t. 53.).

48. To rješenje, osobito, nije u suprotnosti s onim do kojeg je Sud došao u presudi Stim i SAMI. U toj je presudi Sud presudio da iznajmljivanje automobila opremljenih radijskim prijamnicima nije priopćavanje javnosti. To je rješenje donio s obrazloženjem da društva za iznajmljivanje takvih vozila ne izvršavaju radnju priopćavanja, nego samo opskrbljuju materijalnim uređajem koji omogućuje priopćavanje⁴².

49. Kao što sam to već naveo⁴³, situacija u predmetu u kojem je donesena presuda Stim i SAMI i ona o kojoj je riječ u glavnom postupku mogu se, na prvi pogled, činiti sličnima, na način koji opravdava jednaku pravnu kvalifikaciju tih situacija. Međutim, smatram da se te dvije situacije razlikuju u elementu koji je presudan da bi se radnja mogla kvalificirati kao priopćavanje javnosti, odnosno u namjernoj i nezaobilaznoj intervenciji korisnika o kojem je riječ, koja postoji u ovom predmetu, a nema je u predmetu u kojem je donesena presuda Stim i SAMI.

50. Naime, kao što sam to utvrdio⁴⁴, postavljanjem u apartmane, vlastitom voljom i potpuno neovisno o izgradnji tih apartmana, televizijskih uređaja sa sobnom antenom, upravitelj zgrade izvršava namjernu intervenciju kako bi svojim gostima omogućio pristup emitiranju televizijskih sadržaja, a ta se intervencija može smatrati radnjom priopćavanja u smislu sudske prakse Suda u pogledu prava priopćavanja javnosti.

51. Suprotno tomu, društvo za iznajmljivanje automobila ne izvršava nikakvu takvu intervenciju. Naime, radioprijamnici već dugi niz godina⁴⁵ uobičajeno čine standardnu opremu automobila te se ugrađuju u upravljačke sustave tih automobila, tako da društva za iznajmljivanje navedenih vozila nemaju nikakav utjecaj na činjenicu da se ti radioprijamnici nalaze u vozilu. Ta društva dakle ne izvršavaju nikakvu dodatnu radnju kako bi svojim klijentima omogućili pristup emitiranju radijskih sadržaja i nemaju nezaobilaznu ulogu u pogledu tog pristupa. Njihova se radnja stoga analizira kao puka opskrba materijalnim uređajem, a taj se materijalni uređaj već nalazi u vozilima, od njihove proizvodnje. Tako se smatra da su nositelji autorskih prava, kada su davali ovlaštenje za radiodifuziju djela, uzeli u obzir i javnost koja pristupa tim djelima putem radijskih prijamnika ugrađenih u automobile, uključujući vozila za najam⁴⁶.

52. Točno je da u svojem mišljenju u predmetu Stim i SAMI⁴⁷ taj element nisam smatrao odlučujućim jer se, s obzirom na nepostojanje ikakve intervencije društava za iznajmljivanje automobila u priopćavanju djela putem radija, postavljalo samo pitanje tko je izvršio opskrbu materijalnim uređajem, pitanje koje nije relevantno u autorskom pravu. Međutim, taj je element važan u ovom predmetu jer može pokazati ključnu razliku između dviju situacija o kojima je riječ. Osim toga, Sud u presudi Stim i SAMI nije razmotrio konkretno to pitanje, općenito smatrajući da radijski prijamnici ugrađeni u automobile omogućuju primanje radiodifuzije „bez ikakva dodatnog djelovanja društva za iznajmljivanje”⁴⁸.

⁴² Presuda Stim i SAMI (t. 33. do 36.)

⁴³ Vidjeti točku 26. ovog mišljenja.

⁴⁴ Vidjeti točku 42. ovog mišljenja.

⁴⁵ U svakom slučaju zasigurno otkad je Direktiva 2001/29 stupila na snagu.

⁴⁶ Vidjeti u tom smislu Mouron, Ph., „Autoradios et droit de communication au public”, *Revue Lamy droit de l’immatériel: informatique, médias, communication*, br. 170, 2020., str. 24.

⁴⁷ C-753/18, EU:C:2020:4 (t. 42.)

⁴⁸ Presuda Stim i SAMI (t. 34.)

53. Budući da nemaju nikakav utjecaj na ugradnju radijskih prijamnika u automobile, društva za iznajmljivanje takvih vozila ne djeluju ni s ciljem ostvarivanja dobiti, za razliku od upravitelja zgrade s apartmanima za najam koji u njoj postavi televizijske uređaje⁴⁹. Naime, iako komercijalna priroda intervencije korisnika o kojem je riječ sama po sebi nije odlučujuća za postojanje radnje priopćavanja, ona može upućivati na namjernost te intervencije.

54. Osim toga, rješenje za koje predlažem da se donese u ovom predmetu nije protivno utvrđenjima Suda prema kojima ugradnja opreme za ozvučenje u sredstva javnog prijevoza nije radnja priopćavanja u smislu autorskog prava⁵⁰. Naime, u situaciji poput onih u predmetima u kojima je donesena presuda Blue Air Aviation, prijevoznik sustav ozvučenja ne stavlja na raspolaganje javnosti, nego ima sam kontrolu nad njegovim korištenjem i eventualnim prijenosom zaštićenih djela putem tog sustava, a taj će se prijenos, ako do njega dođe, tada kvalificirati samo kao priopćavanje javnosti⁵¹. Suprotno tomu, u glavnom predmetu oprema koja omogućuje primanje prijenosa zaštićenih djela, odnosno televizijski uređaj s antenom, stavljena je na raspolaganje pripadnika javnosti koji slijedom toga slobodno odlučuju hoće li primati taj prijenos. Stoga je to stavljanje na raspolaganje samo po sebi radnja priopćavanja.

55. Naposljetku, kao treće, rješenje koje predlažem u skladu je sa sudskom praksom Suda u dijelu u kojem se njome naglašava tehnološka neutralnost koja treba obilježavati tumačenje odredbi autorskog prava Unije. Ta je neutralnost već navedena u presudi SGAE, kada je Sud odlučio da distribucija televizijskog signala putem televizijskih uređaja postavljenih u hotelskim sobama čini priopćavanje javnosti „neovisno o tehnici prijenosa korištenog signala”⁵². Načelo tehnološke neutralnosti Sud je nakon toga spomenuo u više navrata⁵³.

56. Ako je pak u glavnom predmetu odlučujući element namjerna intervencija korisnika kako bi svojim klijentima omogućio pristup emitiranju televizijskih sadržaja, na temelju načela tehnološke neutralnosti ne bi trebalo biti važno omogućuje li im se taj pristup putem središnje antene ili više sobnih antena⁵⁴.

57. Prema tome, to što upravitelj apartmanske zgrade najmoprimcima omogućuje pristup emitiranju televizijskih sadržaja putem televizijskih uređaja sa sobnom antenom postavljenih u tim apartmanima treba smatrati radnjom priopćavanja zaštićenih djela koja se nalaze u tim sadržajima. Još valja provjeriti je li i, ovisno o slučaju, pod kojim uvjetima, to priopćavanje upućeno novoj javnosti, kao što to zahtijeva sudska praksa Suda u tom području.

⁴⁹ Vidjeti u tom smislu presudu SGAE (t. 44.).

⁵⁰ Presuda Blue Air Aviation (t. 2. izreke)

⁵¹ Presuda Blue Air Aviation (t. 1. izreke)

⁵² Presuda SGAE (t. 1. izreke)

⁵³ Vidjeti noviju presudu od 13. srpnja 2023., Ocilion IPTV Technologies (C-426/21, EU:C:2023:564, t. 47. i navedena sudska praksa).

⁵⁴ Vidjeti u tom smislu rješenje od 18. ožujka 2010., Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon (C-136/09, neobjavljeno, EU:C:2010:151, t. 41.).

Postojanje nove javnosti

58. Podsjećam na to da je Sud u presudi SGAE utvrdio postojanje javnosti koja je sastavljena od uzastopnih gostiju hotela promatranih u cjelini⁵⁵. Osim toga, smatra se da ti gosti ne mogu gledati televizijski emitirana djela bez intervencije hotela koji im omogućuje pristup tim djelima. Stoga oni čine novu javnost⁵⁶, što opravdava da se za takvo priopćavanje javnosti zahtijeva dodatno ovlaštenje nositelja autorskih prava⁵⁷.

59. Isto se rasuđivanje može primijeniti kad je riječ o upravitelju apartmanske zgrade koji najmoprimcima tih apartmana omogućuje pristup emitiranju televizijskih sadržaja, s obzirom na to da ti najmoprimci borave u apartmanima na relativno kratko vrijeme i da se brzo izmjenjuju, kao i gosti hotela. Takvi se najmoprimci stoga mogu smatrati osobama koje, iako se nalaze u području pokrivenosti televizijskog emitiranja, tom emitiranju ne bi mogle pristupiti bez intervencije upravitelja apartmanske zgrade koji im tomu omogućuje pristup postavljanjem u tim apartmanima televizijskih uređaja sa sobnom antenom. U praksi, objekti o kojima je riječ bili bi naime aparthoteli ili objekti za turistički najam.

60. Međutim, najmoprimci koji na adresi iznajmljenih apartmana imaju glavno odnosno sekundarno boravište⁵⁸ moraju se smatrati „vlasnicima prijavnika” u smislu točke 41. presude SGAE i stoga pripadnicima javnosti koje su nositelji autorskih prava uzeli u obzir kada su davali ovlaštenje za prvotno priopćavanje (u ovom slučaju zemaljsko televizijsko emitiranje). Te osobe stoga pristupaju zaštićenim djelima u svojem privatnom ili obiteljskom krugu i nije relevantno je li ih prijavnikom opskrbio vlasnik ili upravitelj apartmana u okviru njegova najma. Takvu opskrbu treba kvalificirati kao puku opskrbu materijalnim uređajem te se za nju ne daje dodatno ovlaštenje.

61. Stoga će sud pred kojim je pokrenut postupak, da bi utvrdio postoji li nova javnost, morati utvrditi činjenice o prirodi predmetnog najma. U ovom se predmetu u zahtjevu za prethodnu odluku ne daju pojašnjenja u tom pogledu.

Odgovor na prethodno pitanje

62. Ukratko, iako priznajem da bi se, u glavnom predmetu, rješenje kojim se zaključuje da ne dolazi do priopćavanja javnosti zbog nepostojanja prijenosa *stricto sensu* zaštićenih djela moglo opravdati na temelju isključivo tehničkog pristupa, takvo mi se rješenje ne čini zadovoljavajućim s obzirom na materijalna utvrđenja na kojima se temelji relevantna sudska praksa Suda. Naime, logika te sudske prakse prema mojem mišljenju zahtijeva da se predmetna radnja analizira kao namjerna intervencija korisnika o kojem je riječ kako bi omogućio pristup zaštićenim djelima osobama koje im bez te intervencije ne bi mogle pristupiti, te stoga kao radnja priopćavanja. Ta je radnja priopćavanje javnosti s obzirom na to da osobe o kojima je riječ čine novu javnost.

63. Stoga predlažem da se presudi da članak 3. stavak 1. Direktive 2001/29 treba tumačiti na način da je to što je upravitelj zgrade s apartmanima za najam u tim apartmanima postavio televizijske uređaje sa sobnom antenom koja može primiti emitiranje televizijskih sadržaja, osim ako

⁵⁵ Presuda SGAE (t. 38.)

⁵⁶ Presuda SGAE (t. 42.)

⁵⁷ Presuda SGAE (t. 41.)

⁵⁸ Odnosno, u slučaju u kojem je najam isključiv i trajan, čak i ako u stvarnosti najmoprimac boravi u apartmanu sporadično i privremeno.

najmoprimci ondje nemaju glavno ili sekundarno boravište, obuhvaćeno isključivim pravom autorâ za davanje ovlaštenja ili zabrane za priopćavanje njihovih djela javnosti, utvrđenim tom odredbom.

Zaključak

64. S obzirom na sva prethodna razmatranja, predlažem Sudu da na prethodno pitanje koje je uputio Amtsgericht Potsdam (Općinski sud u Potsdamu, Njemačka) odgovori na sljedeći način:

Članak 3. stavak 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu

treba tumačiti na način da je:

to što je upravitelj zgrade s apartmanima za najam u tim apartmanima postavio televizijske uređaje sa sobnom antenom koja može primati emitiranje televizijskih sadržaja, osim ako najmoprimci ondje nemaju glavno ili sekundarno boravište, obuhvaćeno isključivim pravom autorâ za davanje ovlaštenja ili zabrane za priopćavanje njihovih djela javnosti, utvrđenim tom odredbom.